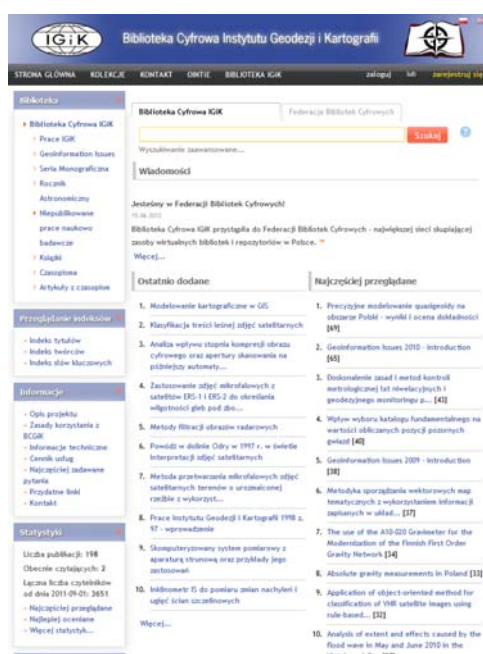

Hanna Ciołkosz, Teresa Konarska, Maciej Lipko, Barbara Smyl

Biblioteka Cyfrowa Instytutu Geodezji i Kartografii

Biblioteka Cyfrowa Instytutu Geodezji i Kartografii (BC IGiK – adres: <http://bc.igik.edu.pl>) jest tworzona i zarządzana przez Ośrodek Informacji Naukowej, Technicznej i Ekonomicznej (OINTiE) Instytutu Geodezji i Kartografii (IGiK). Powstaje w ramach projektu *Rozwój cyfrowych zasobów geoinformacyjnych i ich udostępnianie w ramach Ogólnokrajowego Systemu Geoinformacji Naukowej Integrującego Wiedzę Geodezyjną – OGNIWO. Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013. Działanie 2.3*, współtworząc wraz z biblioteką tradycyjną, bibliotekę hybrydową, udostępniającą zbiory zarówno w formie drukowanej, jak i on-line.

Rys. 1. Strona główna witryny Biblioteki Cyfrowej IGiK

Podstawowym celem BC IGiK jest rozpowszechnianie, popularyzacja i szerokie udostępnianie wydawnictw własnych IGiK i zasobów informacyjnych Biblioteki Instytutu w postaci cyfrowej. Przyczyni się to do wzrostu dostępności tych zbiorów poprzez likwidację barier przestrzennych i czasowych w korzystaniu z zasobów biblioteki wszystkich zainteresowanych zagadnieniami geodezji, kartografii, fotogrametrii, teledetekcji, katastru, GIS i dziedzin pokrewnych.

BC IGiK działa w oparciu o oprogramowanie dLibra utworzone i rozwijane przez Poznańskie Centrum Superkomputerowo-Sieciowe, które jest pierwszym polskim

systemem do budowy bibliotek cyfrowych, umożliwiającym cały proces publikacji, począwszy od pracy redaktora, poprzez udostępnienie dzieła w Internecie, aż po wprowadzanie poprawek i publikację kolejnych wydań.

Przy tworzeniu biblioteki wybrano model informacyjny, którego celem jest zachowanie i udostępnianie warstwy informacyjnej, z wyodrębnioną warstwą tekstową, umożliwiającą wyszukiwanie informacji. Jest to model stosowany do archiwizacji i prezentacji publikacji współczesnych, zwłaszcza typu „born digital”.

Publikacje obiektów w bibliotece cyfrowej rozpoczęto od najnowszych wydawnictw własnych Instytutu, które są dostępne w postaci cyfrowej, przechodząc w następnej kolejności do tych w postaci analogowej, których digitalizacja w procesie skanowania i obróbki ocr jest już znacznie bardziej czasochłonna. Zbiory biblioteki cyfrowej, na razie tylko publikacje własne Instytutu, podzielono na kolekcje i podkolekcje (do których publikacje wprowadzane są sukcesywnie).

I. Zbiory BC IGiK zawierają obecnie następujące pełnotekstowe kolekcje:

1. *Prace Instytutu Geodezji i Kartografii*

Czasopismo naukowe, recenzowane, ukazujące się w latach 1948-2008. Rocznie publikowany był jeden tom, składający się z 1-3 zeszytów. W publikacji tej zamieszczano artykuły zawierające wyniki oryginalnych prac naukowo-badawczych z zakresu geodezji, kartografii, teledetekcji, systemów informacji geograficznej i ich zastosowań, realizowanych nie tylko przez pracowników Instytutu. Artykuły publikowane były w języku polskim i angielskim.

2. *Geoinformation Issues (Problemy geoinformacji)*

Czasopismo to jest kontynuacją Prac Instytutu Geodezji i Kartografii. Ukazuje się od 2009 roku, w zmienionej szacie graficznej i jest publikowane w języku angielskim.

3. *Seria Monograficzna*

Są to monografie wydawane od 2001 roku, zawierające obszerne, jedno-tematyczne opracowania, poświęcone wynikom uzyskanym w toku realizacji prac doktorskich, habilitacyjnych, dużych projektów badawczych, projektów realizowanych w ramach współpracy międzynarodowej oraz wynikom prac badawczych, w toku których powstały technologie przeznaczone do wdrożenia. Dotychczas, w ramach tej serii, ukazało się 14 tomów, z których część jest opublikowana w języku angielskim.

4. *Rocznik Astronomiczny IGiK*

Ukazuje się od 1946 roku. Zawiera opracowane na odpowiedni rok, zgodnie z aktualnie obowiązującymi standardami, zestawy uporządkowanych danych przeznaczonych do wyznaczania pozycji gwiazd, Słońca, Księżyca i planet wraz z informacjami o wykorzystywanych systemach i układach odniesienia, systemach czasu oraz transformacjach między tymi systemami.

5. *Niepublikowane prace naukowo-badawcze – podkolekcja: prace doktorskie* (jest dostępna tylko w sieci lokalnej Biblioteki IGiK)

Są to prace doktorskie przekazywane do Biblioteki IGiK przez doktorantów, których obrona doktoratu odbyła się w Instytucie.

II. Bibliograficzne bazy danych będą udostępnione w następnej kolejności:

1. *Bibliograficzna baza danych GiK*

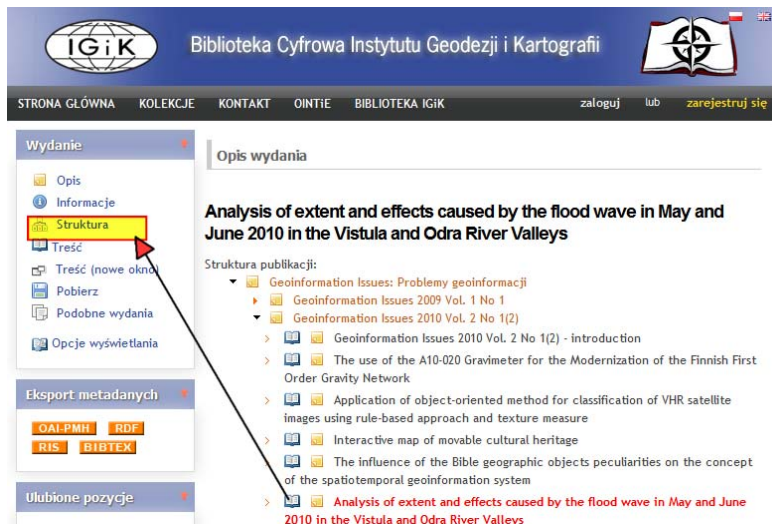
Bibliograficzna baza danych GiK zawiera metadane książek, artykułów z polskich i zagranicznych czasopism, prac naukowo-badawczych, materiałów z konferencji, instrukcji i wytycznych technicznych oraz zbiorów specjalnych: atlasów i prac doktorskich wraz z charakterystyką wg słów kluczowych. Istnieje od 1991. Stan bazy danych GiK wynosi ok. 20 tys. rekordów. Zakres tematyczny obejmuje: geodezję, kartografię, fotogrametrię, teledetekcję, kataster, GIS i dziedziny pokrewne. Baza ta będzie pełnić również funkcje katalogu on-line.

2. *Bibliograficzna baza danych GiK/PAT*

Baza GiK/PAT zawiera około 400 rekordów, wykonanych na podstawie opisów patentowych wynalazków i opisów ochronnych wzorów użytkowych z dziedziny geodezji i kartografii oraz dziedzin pokrewnych. Istnieje od 1991 roku. Jest bazą unikatową. Zawiera informacje nt. wynalazków i wzorów użytkowych chronionych wyłącznie w Polsce.

Zbiory w bibliotece cyfrowej Instytutu opisano za pomocą języka metadanych w oparciu o powszechnie stosowany w bibliotekach cyfrowych standard Dublin Core i protokół OAI-PMH. Publikacje zamieszczone są w popularnym formacie PDF i pozwalają na zapis tekstu, również poprzez wzbogacenie o aktywne spisy treści i zakładki. Użytkownicy korzystający z cyfrowych zasobów mają do dyspozycji wiele różnych funkcji takich jak: możliwość zapisywania i drukowania publikacji, przeglądanie indeksów, analizę statystyk. Wyszukiwanie publikacji jest wieloaspektowe: pełnotekstowe – bezpośrednio z treści danej publikacji, według metadanych oraz indeksów: tytułowego, twórców i słów

kluczowych. Korzystając z zaawansowanego formularza wyszukiwania, możliwe jest określenie zakresu wyszukiwania oraz wykorzystanie wyrażeń logicznych do łączenia kilku zapytań prostych. Użytkownik przeglądający daną publikację ma również dostęp do całości kolekcji poprzez kliknięcie etykiety struktura z poziomu pojedynczej publikacji.

Rys. 2. Podział na strukturę publikacji w bibliotece cyfrowej

Biblioteka Cyfrowa IGiK udostępnia powszechnie wyłącznie publikacje, które mają uregulowany status prawny, czyli te, na których publikowanie uzyskała zgodę od Autorów. Publikacje, dla których nie posiadamy zgody Autorów na ich udostępnianie a Instytut posiada do nich prawa majątkowe, są zamieszczone tylko w sieci lokalnej Instytutu – zgodnie z obowiązującym prawem autorskim.

Biblioteka cyfrowa Instytutu jest przyłączona do Federacji Bibliotek Cyfrowych (serwis ten umożliwia przeszukiwanie zasobów wszystkich bibliotek cyfrowych, których jest obecnie ponad 90, działających dzięki oprogramowaniu dLibra), a także poprzez FBC do Europeany (która jest biblioteką cyfrową, muzeum i archiwum Europy i ma na celu udostępnianie dziedzictwa kulturowego i narodowego Europy w Internecie). Przyłączenie biblioteki cyfrowej do Federacji Bibliotek Cyfrowych wpłynęło na znaczne zwiększenie przeszukiwalności zbiorów Biblioteki.